

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมที่มีระบบการแข่งขันกันสูงขึ้น มีการเห็นแก่ตัวเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เยาวชนของชาติซึ่งเคยชินกับระบบการแข่งขัน ตั้งแต่การเข้าเรียนในระดับอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย แม้จนกระทั่งแข่งขันเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งระบบการแข่งขันนี้ย่อมจะมีผลทำให้คนขาดคุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญไปอย่างมาก ฉะนั้นการพัฒนาคนในภาวะที่สังคมเศรษฐกิจและการเมืองมีการแข่งขัน จึงจำเป็นต้องเน้นให้คนมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาในส่วนอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้คนกับสังคมในปัจจุบัน (ธีระพร อุวรรณโน, 2530) กอปรกับสภาพของสังคมปัจจุบัน ได้เกิดมีปัญหาลาด้าน ประเด็น ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันมากคือ ความตกต่ำเสื่อมโทรมของจิตใจมนุษย์ เมื่อความเจริญทางวัตถุได้พุ่งขึ้นถึงขีดสุด และสนองตัณหาของมนุษย์จนเกิดความต้องการพื้นฐานที่มนุษย์พึงมี ความเห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัว การแย่งชิงกันจนลวงโอกาสที่จะกอบโกยเอาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงความล่มสลายของส่วนรวมนั้น เกิดขึ้นให้มนุษย์ได้รู้ได้เห็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อกัน จึงได้มีนักปราชญ์และนักคิดของไทยเรียกร้องให้ศีลธรรมกลับมา นักการศึกษาพยายามที่จะใช้สถาบันการศึกษาทุกระดับเป็นแหล่งที่จะฝึกฝนอบรมจิตใจของเยาวชนให้รู้ผิดชอบชั่วดีมากขึ้น พระสงฆ์ พ่อแม่ ครู ผู้ปกครองต่างก็ช่วยกันอบรมสั่งสอน ด้วยหวังว่าการสอนศีลธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และในวัดจะเป็นเสมือนสายพานที่คอยเหนี่ยวรั้งและจุดดิ่งให้เด็ก ๆ มีสภาพจิตใจที่เข้าถึงคุณงามความดีของชีวิต (สมพงษ์ จิตระดับ, 2527) วิธีทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาประชากร และพัฒนาคุณภาพของประชากรในประเทศให้มีประสิทธิภาพ นั่นคือการศึกษาและปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่ดี คือ การเป็นผู้มีจริยธรรมสูง นั่นคือมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสามัคคี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งลักษณะความเป็นผู้มีจริยธรรมสูงจะต้องเกิดขึ้นในประชาชนส่วนใหญ่ก่อน ประเทศนั้นจึงจะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เน้นุช ประจันปัจจนิก, 2520)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องจริยธรรม และการส่งเสริมจริยศึกษา โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมจริยธรรม ซึ่งการจัดจริยศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่ดีงาม ประพฤติตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการจัดหลักสูตรการเรียน

การสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งมีความมุ่งหมายเน้นในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคล เพื่อสร้างเสริมคุณภาพของพลเมือง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2527) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา โครงสร้างของหลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะค่านิยมและการจัดการ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็ก และเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิด เป็นคนดีมีคุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (กรมวิชาการ, 2535) การพัฒนาจริยธรรมที่กระทำกันมากในขณะนี้ คือ การพัฒนาจริยธรรมโดยปลูกฝังให้คนที่อยู่ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กที่อยู่ในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเด็กมีความไวต่อการปลูกฝัง เพราะเด็กเปรียบเสมือน "ไม้-อ่อนที่ดัดง่าย" (ทรงศักดิ์ อ่อนบึง, 2529) ซึ่งหากจะพิจารณาตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการแล้ว จะเห็นได้ว่าเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาโดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นี้ จะอยู่ในขั้นพัฒนาการช่วงวัยเด็กตอนปลาย เป็นระยะที่เด็กเริ่มออกจากบ้านไปสู่หน่วยสังคมอื่น เด็กจะเรียนรู้บทบาทใหม่ คือการเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน เป็นระยะที่มีการพัฒนาทางสังคม นับได้ว่าเป็นช่วง "เปลี่ยน" ชีวิตทางสังคม จากสังคมแคบ ๆ ในบ้านไปสู่สังคมนอกบ้าน ศูนย์กลางของชีวิตทางสังคมคือ โรงเรียน (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2530) ด้วยเหตุนี้โรงเรียนในฐานะเป็นสถานศึกษา จึงมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเช่นเดียวกับสถานครอบครัว สถานศาสนา และสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่จะต้องอบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กเพื่อสร้างเสริมและปลูกฝังจริยธรรมให้มีในชีวิตจิตใจของนักเรียนในอันที่จะทำให้เขาเหล่านั้นมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามหลักจริยธรรมจนเคยชินเป็นนิสัยทั้งในชีวิตประจำวันปัจจุบัน และอนาคตเมื่อโตขึ้น (ทรงศักดิ์ อ่อนบึง, 2529)

แต่การจัดการศึกษาด้านจริยธรรมในโรงเรียนจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกันแต่ที่ถูกต้องมากที่สุดก็คือ ครูผู้สอน โดยเฉพาะวิธีสอนซึ่งครูไม่รู้ว่า จะดำเนินการสอนจริยธรรมอย่างไร (กรมวิชาการ, 2523) ซึ่งการปลูกฝังจริยธรรมจำเป็นต้องใช้หลาย ๆ วิธี เพราะลำพังแต่การบอกกล่าว การอ่าน การท่องจำ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน (กรมวิชาการ, 2523) และจากการวิจัยของทุก ๆ สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา ผลจะออกมาในทำนองเดียวกันว่า การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีบรรยายให้จดและท่องจำนั้น ไม่ช่วยให้เด็กสามารถแก้ปัญหาของตนเองและชุมชนได้หมด แม้จะเพิ่มเนื้อหาวิชาเข้าไปสักเท่าใดก็ตาม ดังนั้นจุดแรกที่ครูจะต้องปรับปรุงแก้ไขก็คือ ปรับปรุงวิธีการสอนของครู (กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต, 2526) และเนื่องจากเด็กที่มีอายุ 6 ปีส่วนมากไม่เข้าใจกฎเกณฑ์การคิดแบบย้อนกลับ ทฤษฎีการสอนจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการช่วยให้เด็กเข้าใจการคิดแบบย้อนกลับจากจุดเริ่มต้นไปหาจุดสุดท้าย ทฤษฎีการสอนมุ่งเน้นวิธีการที่จะสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด (นิตย บุนพางมกล, 2535) วิธีสอนจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งของการพัฒนากระบวนการ-

การเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการในการให้การศึกษาซึ่งครูเป็นผู้จัดให้กับนักเรียน เพื่อจะให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้โดยสะดวก ถ้าครูใช้วิธีการสอนที่ดีที่เหมาะสมแล้วจะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน มีทักษะ เจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมใหม่ได้ (สุมานัน รุ่งเรืองธรรม, 2521)

จริยธรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสังคมมากกว่าอิทธิพลจากพันธุกรรม รากฐานการเกิดจริยธรรมจะเริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรกเกิด โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นที่ละน้อยตามการพัฒนาทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะอำนวยความสะดวก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์, 2520) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1977) ที่เชื่อว่าการสร้างค่านิยมและจริยธรรมของเด็กนั้น คือการที่เด็กได้เรียนรู้ในลักษณะลอกเลียนแบบ โดยเด็กจะสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมของคนที่อยู่ใกล้ชิดและบันทึกในความทรงจำแล้วจึงถ่ายทอดพฤติกรรมนั้นในลักษณะที่ใกล้เคียงกับความคิดรวบยอดการกระทำตนตามแบบอย่าง (Identification) ของฟรอยด์ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2530) ซึ่งแบนดูรา ได้แบ่งตัวแบบออกเป็นสองชนิดคือ ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง (Live Modeling) และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) เด็กอาจเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นจริงจากสังคมหรือในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างนี้ มีอิทธิพลต่อผู้พบเห็นมาก ส่วนตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือสื่อทัศนวัสดุ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ รูปภาพหรือหุ่นมือ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจจำแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับพฤติกรรมนั้น ๆ มาปรับปรุงตนเอง (Bandura, 1977) วิธีการปลูกฝังจริยธรรมในเด็กอาจจะกระทำได้หลายวิธี วิธีที่ง่ายและนิยมใช้กันแพร่หลายคือการเล่านิทาน ประโยชน์ของนิทานนอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานแล้วยังสามารถสอดแทรกความคิด คุณธรรมอันดีงามเข้าสู่จิตใจของเด็กได้อีกด้วย โดยที่เด็กจะซึมซาบรับเอาสิ่งเหล่านั้นเข้าไปโดยไม่รู้สึกตัว และที่สำคัญคือ จะช่วยให้จินตนาการของเด็กที่เป็นภาพเลือน ๆ ให้เด่นชัดขึ้น (กิตติวดี บุญเชื้อ, 2527; อ้างถึงใน พิมพ์ไฉ ทองไพบูลย์, 2528)

วิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง ที่สามารถกระตุ้นและเร้าความสนใจของเด็กเป็นอย่างดีคือ การสอนโดยใช้ตัวแบบที่เป็นหุ่นเชิดมือ ดังที่ จาตุรงค์ อาจารย์ (2522) ได้กล่าวสรุปว่า หุ่นเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษา โดยเฉพาะกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาเพราะมีความสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของนักเรียน สามารถให้ทั้งความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ถูกต้องและสนุกสนาน เป็นสื่อการสอนที่ราคาไม่แพง สามารถใช้วัสดุที่หาง่ายในห้องถิ่นทำได้ไม่ยากนักแต่มีประโยชน์มากมาย ใช้เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาต่าง ๆ ได้ดี โดยเฉพาะวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนและค่อนข้างเป็นนามธรรมเกินไปสำหรับเด็กนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับการแสดงได้มาก ซึ่งการใช้ตัวแบบที่เป็นหุ่นเชิดมือมาช่วยในการสอนเป็นการฝึกให้เด็กได้แสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กประถม เพราะช่วงอายุของเด็กวัยก่อนเรียน และเด็กประถมศึกษา คือระหว่าง 2.5 ปี - 6 ปี และ 6 - 12 ปี เป็นช่วง

ที่ต้องเรียนจากของจริงที่เป็นรูปธรรม ต้องเรียนโดยใช้สื่อการเรียน และหุ่นเป็นสื่อที่เคลื่อนไหวได้ ซึ่งน่าสนใจมาก เพราะเด็กจะเล่นกับหุ่นได้อย่างสนุกสนาน ไม่ขัดเซ็น (ศิริกาญจน์ โกศล, 2522; อ้างถึงใน ปัทมาวดี ละออจันทร์, 2531)

การใช้สื่อการสอนเป็นวิธีที่สามารถนำมาช่วยในการสอนเพื่อพัฒนาจริยธรรมได้ เพราะสื่อการสอนมีความสัมพันธ์กับประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนังของผู้เรียน โดยเฉพาะตาและหูจะใช้มากที่สุด (กองบรรณาธิการ, 2526) การใช้สื่อการสอนยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ยากได้ง่ายยิ่งขึ้น จัดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม (สมนึก ลิ้มทอง และ ชำตรี อายุวัฒน์, 2522)

วิธีการสอนจริยธรรมโดยใช้ตัวแบบที่เป็นหุ่นมือ ตัวแบบที่เป็นแถบเสียงนิทาน เป็นวิธีการที่จะช่วยเสริมสร้างและสอดแทรกจริยธรรมแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจจนถึงระดับสร้างเสริมและพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตจากตัวแบบได้โดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาผลของการใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยให้ตัวละครจากนิทานแสดงบทบาททางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต แล้วนำไปทดลองเพื่อเปรียบเทียบว่าตัวแบบชนิดใดจะสามารถพัฒนาจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ดีกว่ากัน เพื่อผลที่ได้จะเป็นแนวทางสำหรับครูในการส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้พัฒนาได้ดีขึ้นตามลำดับ จนสามารถพัฒนาจริยธรรมของเด็กเพื่อประโยชน์ต่อตัวเด็ก ผู้ปกครอง สังคม ตลอดจนประเทศชาติในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาในเรื่อง ดังนี้

เพื่อศึกษาผลของการใช้ตัวแบบที่เป็นหุ่นมือ ตัวแบบที่เป็นแถบเสียงนิทาน และการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ศึกษาจากตัวแบบที่เป็นหุ่นมือ ตัวแบบที่เป็นแถบเสียงนิทานและการสอนแบบปกติ มีพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.4.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ มีขอบเขตอยู่ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน

เทศบาลสวนสนุก อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ของโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 จำนวน 109 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 32 คน กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 39 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 38 คน

1.4.3 ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การทดลองสอนโดยใช้ตัวแบบที่เป็นหุ่นมือ การทดลองสอนโดยใช้ตัวแบบที่เป็นแถบเสียงนิทาน และการสอนแบบปกติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อยู่ภายใต้ข้อตกลงเบื้องต้น ที่ว่า

1. อิทธิพลของครูในการเป็นตัวแบบแก่นักเรียนในทุกสถานการณ์การเรียนทุกห้องเรียนเท่าเทียมกัน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแบบ หมายถึง หุ่นมือ แถบเสียงนิทาน และการสอนแบบปกติที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้ผู้สังเกตได้เห็น และ/หรือ ได้ยิน เพื่อจะได้พัฒนาจริยธรรมของตนตามตัวแบบ
2. กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนรายวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. กลุ่มทดลองที่ใช้แผนการทดลองโดยใช้ตัวแบบที่เป็นหุ่นมือ หมายถึง กิจกรรมการแสดงที่ครูจัดขึ้น โดยใช้หุ่นเป็นตัวแสดงประกอบการเล่านิทานจากเทปบันทึกเสียง เพื่อให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน และมุ่งที่จะสร้างเสริมเพิ่มพูนประสบการณ์ ช่วยให้เด็กปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ทั้งยังสอดแทรกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดมีขึ้นในตัวผู้เรียนได้ด้วย
4. กลุ่มทดลองที่ใช้แผนการทดลองโดยใช้ตัวแบบที่เป็นแถบเสียงนิทาน หมายถึง กิจกรรมการสอนที่ครูจัดให้มีขึ้น โดยให้ผู้เรียนได้ฟังแถบเสียงนิทานจากเทปบันทึกเสียงนิทานที่ครูจัดทำขึ้น เพื่อฝึกทักษะทางด้านการฟังของนักเรียน ให้นักเรียนรู้สึกเพลิดเพลินและสร้างเสริม

ประสบการณ์ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถสอดแทรกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ด้วย

5. เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการให้เหตุผล เพื่อตัดสินปัญหาจริยธรรมจากคำถามในสถานการณ์ที่เกี่ยวกับจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก 6 ชั้น คือ

- ชั้นที่ 1 ยึดหลักหลบหลีกการลงโทษ
- ชั้นที่ 2 ยึดหลักการแสวงหารางวัล
- ชั้นที่ 3 ยึดหลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ
- ชั้นที่ 4 ยึดหลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม
- ชั้นที่ 5 ยึดหลักการทำตามค่านิยมสัญญาและเคารพตนเอง
- ชั้นที่ 6 ยึดหลักการทำตามอุดมคติสากล

ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมและพัฒนาด้านจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตที่เหมาะสมให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะเป็นการปูพื้นฐานพัฒนาการด้านจริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนจริยธรรมให้ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาสื่อและสิ่งเร้าที่ใช้เป็นตัวแบบในการสอนให้เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. เพื่อจะได้แผนการสอนจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้ตัวแบบที่เป็นหุ่นมือ และการใช้ตัวแบบที่เป็นแถบเสียงนิทาน
4. เพื่อเป็นตัวอย่างให้ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ได้พิจารณานำตัวแบบ และวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ในการสร้างเสริมพัฒนาการโดยเฉพาะพัฒนาการด้านจริยธรรมที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม